

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 401

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışışleri; Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/725)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101-1949/06289

14 . 11 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 5.11.1985 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti ile Haşimi Ürdün Krallığı arasında 6 Haziran 1985 tarihinde akdedilen «Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşması» ile iki Devlet arasında sermaye, teknoloji ve hizmet akımlarının hızlanması ve müteşebbislerin vergiye ilişkin sorunlarda belli bir güvenceye kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Anlaşmanın, kapsamına aldığı hükümlerle çifte vergilendirmeyi nasıl önlediği, muhtelif gelir unsurlarının hangi Devlette ne şekilde vergileneceğini nasıl düzenlediği ilişikte sunulan madde gerekçelerinde ayrıntıları ile açıklanmıştır. Bununla beraber bu Anlaşmanın ana amaçlarını : gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek; yabancı Devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o Devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak; gelirin ikamet veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında vergilendirme yetkisini paylaşmak; böylece teşebbüslerin risk almadan önce, ileride karşlarına çıkabilecek her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmesini sağlamak şeklinde sıralamak mümkündür.

Anlaşmanın doğrudan vergi muafiyeti temin ettiği gelir grupları, Türkiye ile Ürdün arasında veya bu Devletlerle diğer Devletler arasında uluslararası deniz, hava ve kara taşımacılık işlerini yürütenlerdir. Anlaşma hükümlerine göre, uluslararası taşımacılık teşebbüsleri diğer Devletten elde ettikleri kazançlar dolayısıyla

bu diğ er Devlette vergilendirilmeyecekler, yalnızca kendi Devletlerinde vergi ödeme mükellefiyeti altında ol-
caklardır.

Temin edilebilen bilgilere göre, Ürdün teşebbüslerinin, Türkiye'den deniz, hava ve kara taşımacılığı faali-
yetleri dolayısıyla ödedikleri vergiler 1982 yılında 197 325,— TL'dir. Türkiye'de ikamet eden kişilerin Ür-
dün'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden Ürdün'de ödedikleri vergiler bilinmemektedir.

İki Hükümet arasında 6 Haziran 1985 tarihinde imzalanan bu Anlaşma, 31.5.1963 tarih ve 244 sayılı Ka-
nun uyarınca bir Kanun Tasarısı halinde Yüksek Meclisin huzuruna getirilmiş bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Madde hükmü ile, Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük Maddesidir. Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini amirdir.

Madde 3. — Yürütme Maddesidir. Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütecektir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/725

Karar No. : 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğ er Bazı Hususları Düzenleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğ una Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 4.12.1985 tarihli 4 üncü Birleşiminde Dışışleri, Maliye ve Gümrük Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde de izah edildiğ i üzere, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı arasında 6.6.1985 tarihinde akdedilen «Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğ er Bazı Hususları Düzenleme Anlaşması» ile iki devlet arasında sermaye, teknoloji ve hizmet alımlarının hızlanması ve müteşebbislerin vergiye ilişkin sorunlarda belli bir güvenceye kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Türkiye'nin taraf olduğ u çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları ve yürütülen görüşmeler hakkında izahat verilmesini isteyen komisyonumuzun temsilcilerden aldığ ı bilgilere göre bu konudaki durum aşağıda gösterilmiştir:

1. Kanunlaşan Anlaşmalar	Taraf Devletler	Anlaşmanın Kanunlaşığı Tarihi
	Avusturya	1.8.1973
	Norveç	21.12.1975
	İtalya (sınırlı)	25.6.1985
	Kore	2.11.1985

2. İmzalanan Anlaşmalar	Taraf Devletler	Anlaşmanın İmzalandığı Tarih
	Almanya	16.4.1985
3. Parafe Edilen Anlaşmalar		Anlaşmanın Parafe Edildiği Tarih
	Finlandiya	19.10.1984
	İsveç	25.5.1985
	İngiltere	14.6.1985
4. Görüşmeleri Yürüten Anlaşmalar		Kaç Tur Görüşme Yapıldığı
	Hollanda	1
	Romanya	2
5. Anlaşma Teklifi Verilen veya Alınan		
	A.B.D.	
	Japonya	
	Kanada	
	Fransa	

Komisyonumuz, Türkiye ile Ürdün arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinde yararı olacak bu anlaşmanın onaylanmasını uygun görerek, maddelerin müzakeresine geçmiş ve 1, 2, 3 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Bu raporumuzun havalesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyrulmuş üzere yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Fethi Çelikbaş
Burdur Milletvekili

Kâtip
Hasan Adnan Tutkun
Amasya Milletvekili

Üye
N. Oğuzhan Artukoğlu
Burdur Milletvekili

Başkanvekili
Hacı Turan Öztürk
Nevşehir Milletvekili

Üye
Neriman Elgin
Ankara Milletvekili

Üye
Halil Şıvgın
Ankara Milletvekili

Üye
Ali Rifki Atasever
Tekirdağ Milletvekili

Sözcü
Mehmet Timur Çınar
Manisa Milletvekili

Üye
Göksel Kalaycıoğlu
Ankara Milletvekili

Üye
Nuh Mehmet Kaşıkçı
Kayseri Milletvekili

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/725

Karar No. : 17

13 . 2 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 14 . 11 . 1985 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 18 . 12 . 1985 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı.» ve ön havalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunca hazırlanan rapor ve kabul edilen metin Komisyonumuzun 12 . 2 . 1986 tarihli 37 nci birleşiminde Hükümet temsilcilerinde katılmalarıyla görüşüldü.

Bilindiği gibi, -Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı arasında 6 . 6 . 1985 tarihinde akdedilen «Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşması» yapılmıştır. Bu anlaşma ile; gelirin iki Devlette çifte vergilendirilmesini önlemek; yabancı Devlette yatırım yapan, teknoloji ve hizmet sunan kişilerin o Devletin mükelleflerine kıyasla daha ağır vergilendirilmesine engel olmak; gelirin ikamet veya kaynak Devletten yalnızca birinde vergilendirilmesini sağlamak, eğer bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında vergilendirme yetkisini paylaş-tırmak suretiyle teşebbüslerin bir güvenceye kavuşturulması amaçlanmıştır.

İki Hükümet arasında 6 haziran 1985 tarihinde imzalanan bu anlaşma, 311 . 5 . 1963 tarih ve 244 sa-yılı Kanun uyarınca bir Kanun Tasarısı halinde Yüksek Meclisin onayına sunulmuştur.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; yıllar itibariyle Türk Mütteşebbislerinin Ürdün'de öde-dikleri vergi miktarının ne kadar olduğu, Ürdün Mütteşebbislerinin Türkiye'de ödedikleri verginin ne ka-dar olduğu, hangi teşebbüslerin vergiye tabi tutulduğu, her iki Devletin vergi ödeme yönünden nasıl bir mukayese yapılabileceği gibi konular üzerinde durulmuştur. Ayrıca tasarıda «anlaşma» olarak geçen keli-menin Anayasamızın 90 ıncı maddesinde ve 244 sayılı Kanunda «andlaşma» olarak geçtiği ve gerek anaya-sada gerekse 244 sayılı Kanunda «anlaşma» kelimesine rastlanmadığı belirtilerek, tasarının da buna göre değiştirilmesi gereği üzerinde durulmuştur.

Hükümet temsilcilerinin; görüşmelerde üzerinde durulan konular hakkında yaptıkları açıklamalarda; Uluslararası hukukda andlaşma ve anlaşma ayrımı olduğu,

Andlaşma : Temel konularda iki Ülkeyi veya çok sayıda Ülkeyi bağlayan bir metin,

Anlaşma : İki Ülke veya çok sayıda Ülke arasında daha ziyade teknik konuları düzenleyen bir metin olduğu şeklinde açıklamada bulunmuşlardır.

Bu açıklamadan sonra gerek 244 sayılı kanun ve gerekse Anayasamızın 90 ıncı maddesi dikkae alınarak konunun önemle üzerinde durulması gerektiği hususuna işaret edilmiş ve çözüm yollarının araştırılması tavsiyesinde bulunulmuştur. Ayrıca temsilcilerin sorulan diğer sorulara verdikleri cevaplardan sonra Dış-ışleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarı Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülme-sine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonu metninin 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Cengiz Tuncer
Kayseri

Başkanvekili
Fahrettin Kurt
Trabzon

Sözcü
Alaattin Fırat
Muş

Kâtip Üye
Kadir Demir
Konya

A. Akgün Albayrak
Adana

Hazım Kutay
Ankara

M. Fenni İslimyeli
Balıkesir

Hakkı Artukarlan
Bingöl

A. Şamil Kazokoğlu
Bolu

Tasarının matlabına katılmıyorum

İlhan Aşkın
Bursa

M. Memduh Gökçen
Bursa

C. Tayyar Sadıklar
Çanakkale

Ünal Akkaya
Çorum

İsmail Şengün
Denizli

Şeyhmuz Bahçeçi
Diyarbakır

Tasarı başlığı Anayasa ve 244 sayılı
Kanuna uygun düşmemektedir.

Ahmet Sarp
Diyarbakır

İbrahim Fevzi Yaman
Isparta

Halil Orhan Ergüder
İstanbul

Matlabı dışında uygun

Tülay Öney
İstanbul

Özdemir Pehlivanoglu
İzmir

Erol Ağaçlı
Kırklareli

Ayhan Fırat
Malatya

Fehmi Memişoğlu
Rize

Rıza Tekin
Siirt

Matlabı dışında tasarıya katılmıyorum

İsa Vardal
Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 6 Haziran 1985 tarihinde Amman'da imzalanan, Türkiye Cumhuriyeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Ve Diğer Bazı Hususları Düzenleme Anlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5 . 11 . 1985

Başbakan
T. Özal

Devlet Bak. Başbakan Yrd.
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı V.
M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı
Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Dışişleri Bakan V.
A. M. Yılmaz

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. Emiroğlu

Bayındırlık ve İskân V.
S. N. Türel

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşçıoğlu

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzeneleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Haşimi Ürdün Krallığı Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Diğer Bazı Hususları Düzeneleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇESİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Haşimi Ürdün Krallığı arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmenin Önlenmesine ve Diğer Bazı Hususların Düzenlenmesine İlişkin Anlaşma 30 maddeden meydana gelmiştir. Anlaşma metninin maddeleriyle ilgili gerekçeler aşağıda belirtilmiştir.

Madde 1. Anlaşma'nın kapsamına giren kişiler :

Tasarımın 1 inci madde hükmü gereğince, bu Anlaşma Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Diğer bir ifade ile bu Anlaşma, milliyet farkı gözetmeksizin Âkit Devletlerden (Türkiye ve Ürdün'den) birinin veya her ikisinin ülkesinde mukim kimselere uygulanacaktır.

Madde 2. Kavranan vergiler

Bu madde, Anlaşma'nın kavradığı vergilerin tespitinde ve tarifinde açıklığı temin etmek amacını gütmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrası, Anlaşmanın, hangisinde ne şekilde alındığına bakılmaksızın Âkit Devletlerden herhangi birinde, politik alt bölümlerde veya mahallî idarelerde gelir ve servet üzerinden alınan vergilere uygulanacağını belirtmektedir.

2 nci fıkra gelir ve servet vergilerinin kapsamını çizmektedir.

3 üncü fıkra ise Anlaşmanın Âkit Devletlerdeki halihazır vergilerden hangilerine uygulanacağını belirtmektedir. Anlaşmanın kapsamına giren halihazır vergiler Ürdün Krallığında Gelir Vergisi ve Gelir Vergisi matrahı üzerinden alınan Sosyal Hizmetler Vergisi, Türkiye Cumhuriyetinde ise Gelir ve Kurumlar Vergileridir.

4 üncü fıkra, hali hazır vergilere ilaveten veya onların yerine alınmaya başlayan vergilerin de Anlaşma kapsamına girdiğini hükme bağlamaktadır.

Madde 3. Genel tanımlar

Bu maddede, Anlaşma'da kullanılan terimlerin yorumu için lüzumlu genel tanımlar yer almaktadır.

Bu maddede sırasıyla «Türkiye,» «Ürdün,» «bir Âkit Devlet,» «diğer Âkit Devlet,» «vergi,» «kişi,» «şirket,» «kanunî merkez,» «vatandaşlar,» «bir Âkit Devlet teşebbüsü,» «diğer Âkit Devlet teşebbüsü» ve «yetkili makam» terimlerinin tanımı yer almaktadır.

Türkiye terimi, devletler hukukundaki son gelişmelere uygun olarak kıta sahanlığındaki ekonomik faaliyetlerin vergilendirilmesini kapsayacak şekilde tanımlanmıştır.

Ayrıca Anlaşma'da tanımlanmamış terimlerin, Âkit Devletlerden her birinin iç mevzuatındaki anlamları taşıdığı belirtilmiş ve Anlaşma'da boşluk kalmaması sağlanmıştır.

Madde 4. Malî ikametgâh

Anlaşmanın pek çok maddesinde Âkit Devletlerin vergileme yetkisi, doğrudan doğruya malî ikametgâh (mukim) kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzelkişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzelkişiler arasında ayırım yapılmaksızın, ikametgâh, ev, kanunî merkez, iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi, mukim addedilmektedir. Gelir Vergisi Kanunumuz Türkiye'de yerleşmiş gerçek kişileri, Kurumlar Vergisi Kanunumuz ise kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunan kurumları tam mükellef addettiğinden, 1 inci fıkra hükmüyle vergi hukukumuzda tam bir paralellik sağlanmaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, gerçek kişilerin 1 inci fıkrada sayılan kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde, hangi kıstaslar kullanılarak, yalnızca bir Devletin mukimi addedileceği hususu çözümlenmektedir.

Maddenin 3 üncü fıkrası aynı sorunun gerçek kişiler dışında kalan kişilerde çıkması halinde, bu kişinin kanunî merkezinin bulunduğu Devletin mukimi addedileceğini hükme bağlamaktadır.

Madde 5. İşyeri

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız ticarî kazancın Türkiye'de elde edilmiş sayılması için kazanç sahiplerinin Türkiye'de işyerinin bulunması veya daimî temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşmaktadır. Aynı şekilde, bu Anlaşmanın ticarî kazanca ilişkin olan 7 nci maddesinde de yalnızca işyerine atfedilebilen ticarî kazancın kaynak devlette vergilenebileceği prensibi getirilmiştir. Madde, 7 fıkra ile hangi hallerde bir işyerinin kendini göstereceğini veya gösteremeyeceğini bütün ayrıntılarıyla açıklamaktadır.

1 inci fıkrada «işyeri» teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkrada ise kapsama özellikle giren işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar: Yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atölye, maden, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal zenginliklerin elde edilmesini sağlayan diğer herhangi bir yerdir.

3 üncü fıkrada süresi altı ayı aşan inşaat şantiyesi ile yapım veya kurma projelerinin bir işyeri oluştucağı belirtilmektedir.

4 üncü fıkrada işyeri sayılmayan haller belirtilmiştir.

5 inci fıkrada daimî temsilcilik düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre, bir kişi teşebbüs namına akit düzenleme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini düzenli olarak kullanırsa, temsil ettiği teşebbüs, bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir.

6 ncı fıkra belli şartlar altında simsar, genel komisyoncu veya bağımsız statüye sahip bir başka aracı vasıtasıyla faaliyette bulunma halinde işyerinin varsa yılmayacağı ile ilgilidir.

7 nci fıkra ise iki ayrı Akit Devlette mukim kurumların birbirlerini kontrol etmesinin, bu kurumlardan birinin diğerine bağlı bir işyeri sayılması için yeterli bir şart olmadığını belirtmektedir.

Madde 6. Gayrimenkul varlık gelirleri

Burada önemli olan husus, Gelir Vergisi Kanunumuzun 70 inci maddesinde sayılan gayrimenkul sermaye iratlarının münhasıran bu maddede düzenlenmediği, Anlaşmanın 12 nci maddesinde kayıtlı bulunan gayri maddî hak bedellerine de taştığıdır. Bunun yanı sıra, bu madde yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerin yaratabileceği hertürlü gelir unsurunu (ticarî kazanç, ziraî kazanç) da kapsamına almaktadır.

Bu çerçeve altında madde 1 inci fıkrasında, gayrimenkul gelirlerinin vergileme hakkını gayrimenkulün bulunduğu Devlete bırakmaktadır.

2 nci fıkra gayrimenkul varlık terimini tanımlamaktadır.

3 üncü fıkra gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasında veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelirin, bu gayrimenkulün bulunduğu Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır.

4 üncü fıkra, 1-3 üncü fıkra hükümlerinin ticarî kazanç ve serbest meslek kazancı erbabına da uygulanacağını belirtmektedir.

Madde 7. Ticarî kazançlar

Bu maddenin 1 inci fıkrası, ticarî kazancın vergilendirilmesinde esas ilkeyi getirmektedir. Buna göre ticarî kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecektir. Ancak faaliyet diğer Akit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülüyorsa, yalnızca bu işyerine atfedilecek kazançlar diğer Devlette vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslarla ilgilidir. Buna göre işyeri, bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzeri teşebbüslerin benzeri koşullar altında elde etmesi gereken kazanç sözkonusu işyerine atfedilecektir. Böylece işyeri-merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırılmaya gidilirse, olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesine göre yeni bir vergi matrahı hesaplanacak ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancından indirilecek gider unsurları ile ilgilidir. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan yönetim, genel idare giderleri ve işyerinin amaçlarına uygun düşen giderler indirilebilecektir.

4 üncü fıkra, sadece mal ve ticarî eşya alımında bulunan işyerine kazanç atfolunamayacağı hakkındadır.

5 inci fıkra bu madde kapsamına girmeyen gelirler hakkında Anlaşmanın diğer hükümlerini saklı tutmaktadır.

Madde 8. Deniz, hava ve kara nakliyatı

1 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün, diğer Âkit Devlette uluslararası trafik kapsamına giren, gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden sağladığı kazançların, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilmesini öngörmektedir.

2 nci fıkra uluslararası trafik teriminin tanımı ile ilgilidir. Türk veya Ürdün teşebbüsü tarafından gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletilerek yapılan taşımacılık, uluslararası taşımacılık tanımına girmektedir. Devletlerden sadece birinin sınırları içinde gerçekleştirilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliği uluslararası trafik tanımı dışında kalmaktadır.

Madde 9. Bağımlı teşebbüsler

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 15, 16 ve 17 nci maddelerinde düzenlenen örtülü kazanç ve örtülü sermaye ile ilgili olan bu maddede, birbiriyle bağımlı olan teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere kıyasla farklı ticarî ilişkilere ve farklı fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde, Âkit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, birbirine bağımlı teşebbüslerin gerekli itinaı göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olacak fiyatlardan sapma göstermeleri halinde vergi ziyana uğrayan Âkit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda, diğer Devletin kendi mükellefi bağımlı teşebbüste yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkrada düzenlenmiştir.

Madde 10. Temettüleri

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgilidir. Bir Âkit Devlet şirketi tarafından diğer Âkit Devlet mukimi bir kişiye ödenen temettülerin, bu diğer Âkit Devlette vergilendirileceği esas ilkedir.

2 nci fıkra temettülerin, temettüyü ödeyen şirketin mukimi olduğu, yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Kaynak Devlette diğer Devlet mukimlerine uygulanabilecek temettü vergi tevkifatı, % 25'i aşan iştiraklerde % 10, diğer bütün durumlarda % 15 olarak tespit edilmiştir. Böylece, Türkiye'ye yönelik ciddi yatırımlar için Ürdün sermayesine, Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 24 üncü maddesinde öngörülen % 20'lik vergi tevkifatına göre % 10 vergi avantajı sağlanmıştır.

3 üncü fıkra, temettülerin tanımı ile ilgilidir. Gelir Vergisi Kanunumuzda yer alan yatırım fonu ve yatırım ortaklarından elde edilen gelirler, temettü geliri kapsamı içine alınmıştır.

4 üncü fıkra, temettü lehdarının temettü dağıtan şirketin mukimi olduğu Âkit Devlette bir işyerine sahip olması ve elde ettiği temettülerle işyeri arasında bir bağlantı olması halinde, bu madde çerçevesinde vergilendirilmeyeceğine ilişkindir. Bu gibi hallerde ticarî kazançla ilişkin olan 7 nci madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 11. Faiz.

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesinde genel ilkeyi öngörmektedir. Faizi, lehdarın mukimi olduğu Âkit Devlet vergilendirme hakkına sahiptir.

Faizlerin doğduğu Devlete % 10 vergi tevkifatı hakkı tanıyan hüküm 2 nci fıkrada yer almaktadır.

3 üncü fıkra, Türkiye Cumhuriyeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükümetlerine ve Merkez Bankalarına ödenen faizlerin karşılıklı olarak vergiden muaf tutulmasına ilişkindir.

4 üncü fıkrada faiz teriminin kapsamı belirtilmektedir.

5 inci fıkra bir işyeri vasıtasıyla elde edilen faizlerin bu maddede yer alan tavizli vergi oranına göre değil, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği ile ilgilidir.

6 nci fıkra, faiz gelirlerinin ne zaman bir Âkit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre, ödeyicinin Devlet, politik alt bölüm, mahallî idare, mukim veya bu Devlette bulunan bir işyeri olması halinde, sözkonusu faizin bu Âkit Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7 nci fıkra faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre, muvazaa yapabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyici ile faiz lehdarı ve her ikisiyle başka bir kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel ilişkinin olmadığı hallerde, kişiler arasında karşılaştırılan faiz miktarını aşan bir faizin ödenmesi olarak ortaya konmuştur. Bu halde fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi bir faiz sayılmayacak ve Anlaşmanın diğer hükümler dikkate alınarak Âkit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

Madde 12. Gayri maddî hak bedelleri

1 inci fıkra, vergilemede genel ilkeyi öngörmektedir; vergileme hakkı, ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanınmaktadır.

2 nci fıkra hükmü, bedellerin hâsıl olduğu Devlete de belli bir oranda vergi tevkifatı hakkı tanımaktadır. Bu oran Ürdün ile yapılan Anlaşmada yüzde 12 olarak tespit edilmiştir.

3 üncü fıkra gayri maddî hak bedellerinin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada, bir işyeri vasıtasıyla elde edilen gayri maddî hak bedellerinin bu maddedeki tavizli vergi oranına göre değil, ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirileceği öngörülmüştür.

5 inci ve 6 ncı fıkralar, faizde olduğu gibi, gayri maddî hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazalı durumlarda nasıl vergilendirileceği ile ilgili özel hükümler öngörmektedir.

Madde 13. Sermaye değer artış kazançları

6 ncı maddenin 2 nci fıkrasında tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkartılmasından doğan kazançların vergilendirilme hakkını, bu malların bulunduğu Âkit Devlete tanıyan hüküm 1 inci fıkrada öngörülmüştür.

Bir işyerinin aktifine dahil menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların vergileme hakkının, bu işyerinin bulunduğu Âkit Devlete tanıdığı ikinci fıkrada hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkra, uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtaları ile bunların işletilmesine tahsis edilen malların satışından elde edilen kazançların teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendireceğini öngörmektedir.

4 üncü fıkra, 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda çözümlenen gayrimenkullerin, işyerine dahil menkul varlıkların, gemi, uçak ve kara nakil vasıtalarının dışında kalan diğer mal varlıklarının satışından (tahvil, hisse senedi) oluşan değer artışı kazançlarının, mukim Devlette vergileneceğini hükme bağlamaktadır. Bununla beraber sözkonusu menkul kıymetlerin iktisap tarihinden itibaren 1 yıl içinde elden çıkartılmasından doğan değer artış kazançları, gelirin elde edildiği kaynak Devlette vergilendirilecektir.

Madde 14. Serbest meslek faaliyetleri

Gelir Vergisi Kanunumuzun yanısıra Kurumlar Vergisi Kanunumuzun da dar mükelleflerin serbest meslek kazançlarını vergi tevkifatına tabi tutması dolayısıyla 14 üncü madde, kurumları kapsam dışı bırakmayan bir yapıda tutulmuştur.

Maddenin 1 inci fıkrasında, serbest meslek kazançlarının kazancı elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Bununla beraber, bu kişinin serbest meslek faaliyetlerini, diğer Devlette bulunan bir işyerinden yürütmesi halinde, sözkonusu işyerinden elde edilen kazanç, bu diğer devlette vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkrada mesleki faaliyetler teriminin tanımı yapılmıştır.

Madde 15. Bağımlı faaliyetler

1 inci fıkra genel kuralı belirtmektedir. Fıkraya göre diğer Devlette hizmetin ifa edilmemesi şartıyla elde edilen ücretler mukim Devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, vergileme yetkisi kaynak Devlete geçecektir.

Ancak sözkonusu genel kural, bu Anlaşmanın 16, 17, 18, 19 ve 20 nci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Böylece, şirket yönetim kurulu üyeleri, sanatçı ve sporcular, emekçiler, kamu görevlileri, öğretmen ve öğrenciler 15 inci maddeye göre değil, fakat kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkra, 1 inci fıkrada öngörülen genel kuralın istisnasını oluşturmakta ve hizmet erbabının diğer Devlette hizmet ifa etmesi halinde de, şartlar yerine getirilirse, yalnızca mukim Devlette vergilendirileceğini hükme bağlamaktadır. Bunun için diğer Devlette 183 günden daha kısa süre kalınması; ücretin bu diğer Devlette ikamet etmeyen bir işverence ödenmesi ve aynı zamanda ücretin, sözkonusu dar mükellef işverenin bu diğer Devlette sahip olduğu bu işyerinden ödenmemesi zorunludur.

3 üncü fıkra uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya motorlu kara taşıtlarında çalışan personelin bu sıfatları dolayısıyla elde ettikleri gelirlerinin, teşebbüsün kanuni merkezinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Madde 16. Yönetici istihkakları

Bu maddeye göre, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette mukim bir şirketin Yönetim Kurulu üyesi olması sıfatıyla eline geçen prim, ikramiye huzur hakkı v.b., şirketin mukim bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilecektir.

Madde 17. Artist ve Sporcular

1 inci fıkra, sanatçı ve sporcuların işgal konularıyla ilgili faaliyetlerden dolayı elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri Devlette vergilendirilebileceğini hükme bağlamaktadır. Bu çerçevede, serbest meslek faaliyetlerini ve bağımlı faaliyetleri (ücretler) düzenleyen 14 ve 15 inci maddelerin hükümleri, sanatçı ve sporcular açısından geçerli kabul edilmeyecek, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yürütülecektir.

2 nci fıkra, sanatçı ve sporcuların işgal konularıyla ilgili faaliyetlerinden doğan gelirlerin kendilerine değil, fakat bir başka gerçek veya tüzelkişiye yönelmesi halinde, 1 inci fıkra hükümlerinin uygulanacağını belirlemektedir. Böyle bir durumda, bu Anlaşmanın ticari kazançları, serbest meslek kazançlarını ve ücretleri düzenleyen 7, 14 ve 15 inci madde hükümlerine bakılmaksızın, vergileme faaliyetin icra edildiği Devlette yürütülecektir.

Madde 18. Emekli maaşları

Bu madde, geçmiş hizmetler karşılığında ödenen emekli maaşları ve benzeri ödemelerin, bunları elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükmünü öngörmektedir. Ancak kamu görevleri karşılığında ödenen emekli maaşları bu kapsamın dışındadır.

Madde 19. Kamu görevleri

1 inci fıkra, kamu görevi karşılığı yapılan ödemelerin ve bağlanan emekli maaşlarının yalnızca ödeme-yi yapan Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkra, kamu iktisadî kuruluşlarında çalışanlar hakkında bu madde hükmünün değil, fakat 15, 16 ve 18 inci madde hükümlerinin uygulanacağını öngörmektedir.

Madde 20. Öğretmen ve öğrenciler

1 inci fıkra, öğrencilerin öğrenim veya mesleki eğitimde buldukları Devlette yararlanacakları vergi istisnasının sınırlarını hükme bağlamaktadır. Buna göre, öğrenci ve stajyerler, yurt dışından elde etmeleri şartıyla, yalnızca geçim, öğrenim veya mesleki eğitim masraflarını karşılayan paralar dolayısıyla vergiye tabi tutulmayacaklardır.

2 nci fıkra öğrenciler için öngörülen hükmün benzerini öğretmen ve öğretim üyelerine getirmektedir. Buna göre, öğretmenler iki yıl süreyle, yurt dışında elde ettikleri paralar dolayısıyla, öğretim ve araştırma yapmak amacıyla buldukları Devlette vergiye tabi tutulmayacaklardır.

3 üncü fıkra öğrenci ve stajyerlerin uygulama alışkanlığı kazanmak üzere, 183 gün süreyle ifa ettikleri hizmetler dolayısıyla elde ettikleri ücretlerin, hizmetin ifa edildiği Devlette vergilendirilmeyeceğini hükme bağlamaktadır.

Madde 21. * Diğer gelirler

1 inci fıkra, bir Âkit Devlet mukiminin bu Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde kavranmayan gelir unsurlarının, mukim olduğu Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkra, Âkit Devletler dışında elde edilen gelir unsurlarının, mukim olunan Devlette vergilendirileceği ile ilgilidir.

Madde 22. Servet.

Türkiye'de şu anda yürürlükte olan bir servet vergisi olmamasına rağmen, bu maddenin Anlaşmada yer almasının nedeni, ileride servet vergisinin kabulü halinde Anlaşmanın bu vergilerde de uygulanmasını sağlamaktır.

Madde 4 fıkradan oluşmaktadır.

1 inci fıkraya göre, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette yer alan ve gayrimenkul varlıklardan oluşan servetinde vergileme hakkı bu diğer Devlete aittir.

2 nci fıkra, bir iş yerine ait menkul varlıkların vergilendirilmesi ile ilgilidir. Fıkraya göre, bir işyerine ait menkul varlıklardan oluşan servette vergileme hakkı, bu işyerinin bulunduğu Âkit Devlete aittir.

3 üncü fıkraya göre, uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak ve kara nakil vasıtaları ile sözkonusu vasıtaların işletilmesine tahsis edilen menkul varlıklardan ibaret olan servette vergileme hakkı, bu teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Devlete aittir.

4 üncü fıkra, bir Âkit Devlet mukimine ait servetin diğer tüm unsurlarının, yalnızca bu Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

Madde 23. Önlleme yöntemleri

Madde çifte vergilemenin ortadan kaldırılması ile ilgilidir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, Türkiye'de mukim olan, bir başka deyişle Türkiye'de tam mükellef statüsünde olan gerçek kişilerin ve kurumların, çifte vergilendirilmelerinin nasıl önleneceği açıklanmıştır. Buna göre sözkonusu kişiler, bu Anlaşma hükümleri çerçevesinde Ürdün'de vergilendirilen bir gelir elde ettiklerinde veya servet edindiklerinde, sözkonusu gelir veya servet için Türkiye'de hesaplanan vergiden, Ürdün'de ödedikleri vergiyi mahsup edebileceklerdir. Ancak bu mahsup, hiçbir zaman için mahsupdan önce bu gelir veya servet için Türkiye'de hesaplanan vergi miktarını aşmayacaktır.

2 nci fıkra Ürdün'de mukim kişilerin çifte vergilendirmeden nasıl kurtulacağını düzenlemektedir. Buna göre de Türkiye'de ödenen vergiler Ürdün'de ödenecek vergilerden mahsup edilecektir.

Madde 24. Ayırım yapılmaması.

Madde ilk üç fıkrasında, vatandaşların, teşebbüslerin ve ortak teşebbüslerin faaliyette buldukları Âkit Devlette, bu Devletin vatandaşlarına veya teşebbüslerine kıyasla daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye veya buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulamayacaklarını hükme bağlamaktadır. Bu çerçevede, Türkiye'de faaliyet gösteren Ürdün vatandaşlarına, teşebbüslerine veya (Ürdün'de ikamet eden kişiler tarafından ortak olunan) ortak teşebbüslerine, aynı faaliyeti gösteren Türk vatandaşlarına veya teşebbüslerine uygulanan daha yüksek bir Gelir veya Kurumlar Vergisi uygulamayacak; bu kişiler yatırım indirimi, ihracat istisnası gibi vergi muafiyet veya istisnalarından mahrum bırakılmayacak; bu kişiler aynen tam mükellefler gibi her türlü hakdan yararlanıp, her türlü mükellefiyete tabi olacaklardır. Aynı prensip, Ürdün'de faaliyet gösteren Türk vatandaşları, teşebbüsleri ve ortak teşebbüsleri için de aynen geçerli olacak ve bunlar Ürdün'de hiçbir şekilde ayırıma tabi tutulmayacaklardır.

Maddenin ilk üç fıkrasında ayrıntılarıyla kaydedilen ayırım yapmama kuralı, sermaye, teknoloji ve hizmetlerin Türkiye ve Ürdün arasında serbestçe hareket etmesi için zorunlu olan bir kuraldır.

Maddenin 4 üncü fıkrası, Âkit Devletlerin kendi mukimlerine şahsî ve ailevî durumları dolayısıyla uyguladıkları şahsî indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini diğer Devletin mukimlerine uygulama mecburiyeti altında olmadıklarını hükme bağlamaktadır.

Madde 25. Bilgi değişimi

Bu Anlaşmanın tam manasıyla uygulanabilmesi ve vergi kaçağına engel olunabilmesi için iki Ākit Devletin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç vardır. Maddede Ākit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceği, bilgi değişimin sınırları ele alınmıştır.

Madde 26. İdarî yardımlaşma

Bu madde ile Ākit Devletler, 2 nci maddede yer alan vergilerin tebliğ ve tahsiliyle ilgili hususlarda karşılıklı idarî yardımlaşmayı taahhüt etmektedirler.

1 inci fıkrada, idarî yardımlaşmanın kapsamına : Vergilerin asıl, zam, ek, faiz, gider ve (ceza hukuku dışında kalan), para cezalarının tebliğinin ve tahsilinin girdiğini belirtmektedir. Böylece Ürdün Hükümeti, Türkiye'nin bir mükellefden alacağı olan Gelir veya Kurumlar Vergisini ve bu vergilerle ilgili ceza, faiz v.b.'ni, ilgili mükellefe tebliğ etmeyi ve daha sonra tahsil etmeyi yüklenmektedir. Aynı taahhüt Türkiye açısından da Ürdün Gelir ve Sosyal Hizmetler Vergileri yönünden geçerlidir.

2 ve 3 üncü fıkralar tebliğ ve tahsille ilgili iç mevzuat hükümlerinin nasıl uygulanacağını ve talepte bulunan Devletin hangi belgeleri göndereceğini açıklamaktadır.

4 üncü fıkrada diğer Devletin alacağının nasıl teminata bağlanacağını düzenlemektedir.

5 inci fıkrada elde edilen bilgilerin gizli tutulacağını amirdir.

Madde 27. Karşılıklı anlaşma usulü

Madde ilk iki fıkrasında, Ākit Devletlerden birinin bir mukiminin taraf Devletlerden herhangi birinde, bu Anlaşma hükümlerine uygun dışmeyen bir vergilemeyle karşılaşması halinde, sorunun nasıl çözmleneceğini hükme bağlamaktadır. 1 inci fıkraya göre, bu kişi durumunu, Ākit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, mukimi olduğu Ākit Devletin yetkili makamına arz edebilecektir. Bu makam sorunu kendi çözemezse, diğer Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret gösterecektir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından doğan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkrada, karşılıklı anlaşmaya varabilmek için yetkili makamların doğrudan haberleşebileceklerini öngörmektedir. Salt görüşme gerektiğinde bu görüşme temsilcilerden oluşan bir komisyonda yürütülecektir.

Madde 28. Diplomasi ve konsolosluk memurları

Madde, diplomasi veya konsolosluk memurlarının devletler hukukunun genel kurallarına ve özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceğini belirtmektedir.

Madde 29. Yürürlüğe girme

Anlaşma onaylanarak onay belgelerinin teati edilmesinden sonra yürürlüğe girecektir. Hükümleri, yürürlüğe girdiği yılı izleyen 1 Ocak günü veya daha sonra başlayan vergilendirme dönemleri için tarh edilen vergilere uygulanacaktır.

Madde 30. Yürürlükten kalkma

Madde Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağını belirtmekte, fesih usulünü açıklamakta ve fesih halinin her iki Ākit Devlette hangi vergilendirme dönemleri için hüküm ifade edeceğini hükme bağlamaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE HAŞİMİ ÜRDÜN KRALLIĞI ARASINDA GELİR VE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ ÖNLEME VE DİĞER BAZI HUSUSLARI DÜZENLEME ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ve
HAŞİMİ ÜRDÜN KRALLIĞI

Gelir ve servet üzerinden alınan vergilerde çifte vergilelendirmeyi önleyen ve diğer bazı hususları düzenleyen bir Anlaşma yapmak isteğiyle

AŞAĞIDAKI ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR :
MADDE 1
ANLAŞMANIN KAPSAMINA GİREN KİŞİLER

Bu Anlaşma, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

MADDE 2
KAVRANAN VERGİLER

1. Bu Anlaşma, hangisinde alındığına bakılmaksızın, her bir Âkit Devlette veya politik alt bölümde, ya da mahallî idarelerde gelir ve servet üzerinden alınan vergilere uygulanacaktır.

2. Menkul ve gayrimenkul varlıkların satışından elde edilen kazançlar üzerinden alınan vergiler, teşebbüsler tarafından ödenen ücretlerin toplam tutarları üzerinden alınan vergiler ve sermaye değer artışları üzerinden alınan vergiler dahil olmak üzere, toplam gelir, toplam servet veya gelir ve servetin unsurları üzerinden alınan bütün vergiler olarak kabul edilecektir.

3. Anlaşmanın uygulanacağı şu anda yürürlükte olan vergiler özellikle;

a) Türkiye için :

(aa) Gelir Vergisi,

(bb) Kurumlar Vergisi.

b) Ürdün için :

(aa) Gelir Vergisi,

(bb) Gelir Vergisi matrahı üzerinden alınan Sosyal Hizmetler Vergisidir.

4. Anlaşma, halihazır vergilere ilave edilecek veya onların yerini alacak aynı veya benzeri mahiyetteki ileride konulacak vergilere de uygulanır. Âkit Devletlerin yetkili makamları, Anlaşmanın kapsamına giren vergi mevzuatlarında yapılan değişiklikleri birbirlerine bildireceklerdir.

MADDE 3
GENEL TANIMLAR

1. Metin farklı bir yorumu gerektirmedikçe bu Anlaşma bakımından :

a) «Türkiye» terimi, Türkiye'nin kanunlarının yürürlükte olduğu sahayı ve aynı zamanda Türkiye'nin üzerinde uluslararası hukuk uyarınca doğal kaynaklarını arama ve işletme hakkına sahip olduğu kıta sahanlığı da dahil olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti egemenlik alanının tümünü ifade eder;

b) «Ürdün» terimi, Ürdün'ün kanunlarının yürürlükte olduğu sahayı ve aynı zamanda Ürdün'ün üzerinde uluslararası hukuk uyarınca doğal kaynaklarını arama ve işletme hakkına sahip olduğu kıta sahanlığı dahil olmak üzere, Haşimi Ürdün Krallığı egemenlik alanının tümünü ifade eder;

b) «Bir Âkit Devlet» ve «diğer Âkit Devlet» terimleri, metinde kullanıldığı yere göre, Türkiye Cumhuriyetini veya Haşimi Ürdün Krallığını belirtir;

- c) «Vergi» terimi, metinde kullanıldığı yere göre, bu Anlaşma'nın 2 nci maddesinde yer alan herhangi bir Türk vergisini veya Ürdün vergisini belirtir;
- d) «Kişi» terimi, bir gerçek kişiyi, bir şirketi ve kişilerin oluşturduğu diğer kuruluşları belirtir;
- e) «Şirket» terimi, bütün tüzelkişileri veya vergileme yönünden tüzelkişi sayılan bütün kuruluşları belirtir;
- f) «Kanunî merkez» terimi, Türk Ticaret Kanununa göre kaydı yapılan kanunî genel merkez veya Ürdün Şirketleri Kanuna göre kaydı yapılan kanunî genel merkez anlamına gelir :
- g) «Vatandaşlar» terimi :
- (aa) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak «Türk Vatandaşlığı Kanunu»na göre Türk Vatandaşlığını haiz bütün gerçek kişileri ve Türkiye Cumhuriyetinde yürürlükte bulunan mevzuata göre kurulmuş bulunan bütün tüzelkişileri, şahıs ortaklıklarını ve dernekleri;
- (bb) Haşimi Ürdün Krallığı ile ilgili olarak «Ürdün Vatandaşlığı Kanunu»na göre Ürdün vatandaşlığını haiz bütün gerçek kişiler ve Haşimi Ürdün Krallığında yürürlükte bulunan mevzuata göre kurulmuş bulunan bütün tüzelkişileri, şahıs ortaklıklarını ve dernekleri ifade eder;
- h) «Bir Âkit Devlet teşebbüsü» ve «diğer Âkit Devlet teşebbüsü» deyimleri, sırasıyla, bir Âkit Devlet mukimi tarafından işletilen bir teşebbüsü ve diğer Âkit Devlet mukimi tarafından işletilen bir teşebbüsü belirtir;
- i) «Yetkili makam» terimi,
- (aa) Türkiye'de Maliye ve Gümrük Bakanı;
- (bb) Ürdün'de Maliye Bakan'ını belirtir.

2. Anlaşmanın bir Âkit Devlet tarafından uygulanmasın da, başka şekilde tanımlanmamış olan bütün deyimler, metin farklı bir yorumu getirmediğçe, o Devletin bu Anlaşmanın konusunu teşkil eden vergilerle ilgili mevzuatında belirtilen anlamı taşırlar.

MADDE 4 MALİ İKAMETGÂH

1. Bu Anlaşma bakımından «bir Âkit Devlet mukimi» deyimini, anılan Devletin mevzuatı gereğince, ikametgâh, mesken, kanunî merkez, iş merkezi veya benzeri mahiyette diğer herhangi bir kıstas dolayısıyla vergiye tabi tutulan bütün kişileri belirtir.

2. Bir gerçek kişi, 1 inci fıkra hükmüne göre Âkit Devletlerden ikisinin de mukimi sayıldığı takdirde durum, aşağıdaki esaslara göre çözümlenecektir.

a) Bu kişi, daimî bir meskene sahip bulunduğu Âkit Devletin mukimi sayılacaktır. Her iki Âkit Devlette de daimî meskeni mevcutsa, kişisel ve ekonomik ilişkilerinin en yakından bağlı bulunduğu (hayatî menfaatlerinin merkezi) Âkit Devletin mukimi sayılacaktır.

b) Bu kişinin hayatî menfaatlerinin merkezinin bulunduğu Âkit Devlet tayin edilemiyorsa veya Âkit Devletlerden hiç birinde daimî mesken sahibi değilse, mutaden oturduğu Âkit Devletin mukimi sayılacaktır.

c) Bu kişi Âkit Devletlerden ikisinin de mutaden oturur veya hiçbirinde mutaden oturmaz ise vatandaşı olduğu Âkit Devletin mukimi sayılacaktır.

d) Bu kişi Âkit Devletlerden ikisinin de vatandaşlığına haiz ise veya hiç birinin vatandaşı değilse, Âkit Devletin yetkili makamları sorunu karşılıklı anlaşmayla çözeceklerdir.

3. Gerçek kişiler dışında kalan bir kişinin, 1 inci fıkra hükmüne göre Âkit Devletlerden ikisinin de mukimi sayılması halinde, bu kişi kanunî merkezinin bulunduğu Âkit Devletin mukimi addedilecektir.

MADDE 5 İŞYERİ

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından «işyeri» terimi, bir teşebbüsün işinin tamamen veya kısmen yürütüldüğü işe ilişkin sabit bir yer anlamına gelir.

2. «İşyeri» terimi özellikle :

- a) Yönetim yeri;
- b) Şubeyi;

- c) Büroyu;
- d) Fabrikayı;
- e) Atölyeyi;
- f) Madeni, petrol veya doğal gaz kuyusunu, taş ocağını veya doğal zenginliklerin elde edilmesini sağlayan diğer herhangi bir yeri kapsar.

3. Bir inşaat şantiyesi ile yapım veya kurma projesi yalnızca, altı ayı aşan bir süre devam ettiğinde bir işyeri oluşturur.

4. Bu maddenin daha önceki hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, «işyeri» teriminin şunları kapsamadığı kabul edilecektir.

a) Teşebbüs imkânlarının yalnızca malların veya ticarî eşyanın depolanması, sevk edilmesi veya teşhiri amacıyla kullanılması;

b) Teşebbüse ait mal veya ticarî eşya stoklarının yalnızca depolama, sevk etme veya teşhir maksadıyla elde tutulması;

c) Teşebbüse ait mal veya ticarî eşya stoklarının yalnızca bir başka teşebbüse işlettilmesi maksadıyla elde tutulması;

d) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüse mal veya ticarî eşya satın alma veya bilgi toplama maksadıyla elde tutulması;

e) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüs için hazırlayıcı veya yardımcı karakter taşıyan bir faaliyetin yürütülmesini teminen elde tutulması;

f) İşe ilişkin sabit bir yerin, yalnızca (a) ile (e) bentleri arasında bahsedilen faaliyetlerin bir veya birkaçını bir arada icra etmek için elde tutulması; bu faaliyetlerin bir arada icra edilmesi sonucunda kendini gösteren toplu faaliyetin hazırlayıcı veya yardımcı karakterde olması şarttır.

5. 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, 6 ncı fıkra hükmünün uygulanacağı bağımsız nitelikteki acenta dışında bir kişi, bir teşebbüs namına hareket ederek, bir Âkit Devlette bir teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini mutadan kullanırsa, bu teşebbüs bu Devlette söz konusu kişinin gerçekleştirdiği eylemler dolayısıyla bir işyerine sahip kabul olunacaktır. Ancak bu kişinin işe ilişkin sabit bir yerden yürüttüğü faaliyetler, 4 üncü fıkroda belirtilenlerle sınırlandırıldığında, söz konusu işe ilişkin sabit yer anılan fıkra hükümleri uyarınca bir işyeri oluşturmayacaktır.

6. Bir teşebbüs yalnızca, bir Âkit Devlette işlerini bir simsar, bir genel komisyon acentası veya bağımsız olarak çalışan diğer herhangi bir acenta vasıtasıyla yürüttüğü için o Devlette bir işyerine sahip kabul olunmayacaktır. Ancak bu tür kişilerin kendi işlerini, aktsatmaksızın olağan şekilde devam ettirmeleri şarttır.

7. Bir Âkit Devletin mukimi olan bir şirket, diğer Âkit Devletin mukimi olan bir şirketi veya diğer Âkit Devlette faaliyetlerini yürüten bir şirketi kontrol eder ya da onun tarafından kontrol edilirse (bir işyeri vasıtasıyla veya diğer bir şekilde) bu şirket diğeri için işyeri oluşturmayacaktır.

MADDE 6

GAYRİMENKUL VARLIK GELİRLERİ

1. Gayrimenkul varlık gelirleri, (tarım ve ormancılıktan elde edilen gelirler dahil), bu varlıkların bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

2. «Gayrimenkul varlık» terimi, bu varlıkların bulunduğu Âkit Devletin mevzuatına göre tanımlanacaktır. Bu terim her halükârda gayrimenkullerin teferruatını, tarım ve orman işletmelerinin tesisatı ve teçhizatı ile hayvanlarını, her türlü balık avlanma yerlerini, gayrimenkul mülkiyetine ilişkin özel hukuk hükümlerinin uygulandığı hakları, gayrimenkul intifa hakları ile maden ocaklarının, kaynakların ve diğer yeraltı servetlerinin işletme veya işletme imtiyazlarından doğan sabit veya değişken bedeller üzerindeki hakları kapsayacaktır. Gemiler, vapurlar ve hava taşıtları gayrimenkul varlık sayılmayacaktır.

3. 1 inci fıkra hükmü, gayrimenkul varlıkların işletilmesi, adi kira veya hâsılat kirası suretiyle kiralanması ve diğer bütün şekillerde kullanılmasından doğan gelirlere uygulanır.

4. 1 ve 3 üncü fıkra hükümleri, bir teşebbüsün gayrimenkullerinden ve keza bir serbest mesleğin icrasında kullanılan gayrimenkul varlıklardan sağlanan gelirlere de uygulanır.

MADDE 7
TİCARİ KAZANÇLAR

1. Bir Âkit Devlet teşebbüsüne ait kazanç, sözkonusu teşebbüs diğer Âkit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunmadıkça, yalnız ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir. Eğer teşebbüs yukarıda bahsedilen şekilde ticarî faaliyette bulunursa, yalnızca sözkonusu işyerine atfedilebilen kazanç bu diğer devlette vergilendirilebilir.

2. 3 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet teşebbüsü diğer Âkit Devlette yer alan bu işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunduğu, her bir Âkit Devlet bu işyerine eğer bu işyeri aynı veya benzer koşullar altında, aynı veya benzer faaliyetlerde bulunan tamamen ayrı ve bağımsız bir teşebbüs olsaydı ve işyerini oluşturduğu teşebbüsten tamamen bağımsız nitelik kazansaydı, ne kazanç elde edecek idiyse, böyle bir kazanç atfedeceklerdir.

3. İşyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yönetim ve genel idare masrafları da dahil olmak üzere işyerinin ticarî faaliyetleri ile ilgili olan masrafların indirilmesi kabul edilecektir.

4. İşyeri tarafından teşebbüs adına yalnızca mal ve ticarî eşya alınması dolayısıyla doğan hiçbir kazanç, bu işyerine atfedilmeyecektir.

5. Kazanç, bu Anlaşmanın başka maddelerinde düzenlenen gelir unsurlarını da kapsamına aldığı, o maddelerin hükümleri bu madde hükümlerinden etkilenmeyecektir.

MADDE 8
DENİZ, HAVA VE KARA NAKLIYATI

1. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafik te, gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmesi dolayısıyla diğer Âkit Devlette elde ettiği kazançlar, ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilir.

2. «Uluslararası trafik» deyiimi, bir Türk veya Ürdün'lü teşebbüsün gemi, uçak veya kara nakil vasıtasıyla yaptığı her türlü taşımacılığı ifade eder; yalnızca Türkiye'nin veya Ürdün'ün egemenlik alanının içinde gemi, uçak ya da kara nakil vasıtası işletilmesi kapsam dışındadır.

MADDE 9
BAĞIMLI TEŞEBBÜSLER

1. a) Bir Âkit Devlet teşebbüsü diğer Âkit Devlet teşebbüsünün yönetimine, kontrolüne veya finansmanına doğrudan veya dolaylı şekilde katıldığı veya,

b) Aynı kişiler hem bir Âkit Devlet teşebbüsünün hem de diğer Âkit Devlet teşebbüsünün yönetimine, kontrol veya finansmanına doğrudan veya dolaylı şekilde katıldıkları ve her iki halde de, her iki teşebbüs, ticarî ve malî ilişkilerinde bağımsız teşebbüsler arasında kararlaştırılacak şekilden farklı olarak kabul edilen veya ettirilen şartlarla birbirlerine bağlı buldukları takdirde, bu teşebbüslerden birinin bu şartlar olmasa idi elde etmiş olacağı ve fakat bu şartlar sebebiyle elde edemediği kazançlar, bu teşebbüsün kazancına katılabilir ve ona göre vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devletin kendi teşebbüslerinden birinde kavradığı ve vergilediği kazanç, diğer Âkit Devlette vergilendirilen o Devlet teşebbüslerinden birinin de kazancını içerebilir. Aynı zamanda bu ilk bahsedilen Devletin kavradığı kazanç, bildirilen kazanç olmayıp, bağımsız teşebbüsler arasında oluşacak ilişkiler göz önünde tutularak, sonradan hesaplama sonunda belirlenen kazanç olabilir. Böyle bir durum kendini gösterdiğinde, diğer Âkit Devlet gerçek durumu göz önünde tutarak, vergi miktarında gerekli düzeltmeleri yapmak durumundadır. Bu düzeltme yapılırken, bu Anlaşmanın diğer hükümleri göz önünde tutulacak ve gerektiğinde Âkit Devletlerin yetkili makamları birbirine danışacaktır.

MADDE 10 TEMETTÜLER

1. Bir Ākit Devletin mukimi bir şirket tarafından diğer Ākit Devlet mukimi bir kişiye ödenen temettüler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.
2. Bununla beraber, bu temettüler, temettüleri ödeyen şirketin mukimi bulunduğu Ākit Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir; fakat bu suretle alınan vergi:
 - a) Eğer temettü lehdarı, temettüyü ödeyen şirketin sermayesinin en az yüzde 25'ini doğrudan elinde bulduran bir şirket ise (ortaklıklar hariç), temettünün gayri safi tutarının yüzde 10'unu,
 - b) Diğer bütün hallerde gayri safi temettü tutarının yüzde 15'ini aşamaz.
3. Bu maddede kullanılan «temettü» terimi, hisse senetlerinden, intifa senetlerinden veya intifa haklarından, kurucu hisselerinden veya alacaklar hariç diğer kazanç paylarından sağlanan gelirleri, bunun yanı sıra temettü dağıtan şirketin mukimi bulunduğu Devletin vergi mevzuatına göre hisse senetleri geliri sayılan diğer şirket hisselerinden doğan gelirleri kapsar. Yatırım fonu ve yatırım ortaklıklarından sağlanan gelirler de bu terimin kapsamına girer.
4. Bir Ākit Devlet mukimi olan temettü lehdarı, temettüyü ödeyen şirketin mukim olarak bulunduğu diğer Ākit Devlette sahip olduğu bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa ve sözkonusu temettü elde ediş olayı ile bu işyerinin arasında önemli bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda 7 nci madde hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 11 FAİZ

1. Bir Ākit Devlette doğan ve diğer Ākit Devletin bir mukimine ödenen faiz, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.
2. Bununla beraber, bu faiz elde edildiği Ākit Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre vergilendirilebilir; fakat bu suretle alınan vergi; faiz miktarının yüzde 10'unu aşamayacaktır.
3. 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın:
 - a) Türkiye'de doğan ve Ürdün Hükümetine veya Ürdün Merkez Bankasına ödenen faizler, Türk vergisinden muaf tutulacaktır,
 - b) Ürdün'de doğan ve Türkiye Hükümetine veya Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına ödenen faizler Ürdün vergisinden muaf tutulacaktır.
4. Bu maddede kullanılan «faiz» terimi, devlet tahvillerinden ve ipotek garantisine bağlı olsun olmasın veya kazanca iştirak şartını taşısın taşımasın istikraz tahvillerinden ve her nevi alacaklardan doğan gelirler ile bu gelirlerin hâsil olduğu Devletin vergi mevzuatına göre ikrazat geliri sayılan bütün diğer gelirleri kapsar.
5. Bir Ākit Devlette mukim faiz lehdarı, faizin doğduğu diğer Ākit Devlette sahip olduğu bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa ve sözkonusu faizin ödendiği alacak ile bu işyeri arasında önemli bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda 7 nci madde hükümleri uygulanacaktır.
6. Bir Ākit Devlet'in kendisi, politik alt bölümü, mahallî idaresi veya mukimi tarafından ödenen faizin o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, faiz ödeyen kişi mukim olsun ya da olmasın, bir Ākit Devlette faiz ödemeye neden olan borç - alacak ilişkisiyle bağlantılı bir işyerine sahip olduğunda ve faiz bu işyerinden kaynaklandığında, sözkonusu faizin işyerinin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.
7. Alacak karşılığında ödenen faizin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu Madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilave ödeme bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Ākit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

MADDE 12 GAYRİ MADDİ HAK BEDELLERİ

1. Bir Âkit Devlette doğan ve diğer Âkit Devletin bir mukimine ödenen gayri maddî hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, gayri maddî hak bedelleri bunların doğduğu Âkit Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak bu şekilde alınacak vergi, gayri maddî hak bedelinin gayri safi tutarının yüzde 12'sini aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan «gayri maddî hak bedelleri» deyimini sinema filmleri ile televizyon film ve bantları dahil olmak üzere edebî, artistik veya ilmi bir eser üzerindeki telif hakkının; bir iktira beratının, sınaî veya ticarî bir alameti farıkanın; bir resim veya bir modelin, bir planın, gizli bir formül veya imalat usulünün kullanılması veya kullanma imtiyazı ve sınaî, ticarî veya ilmi alanlarda elde edilmiş bir tecrübeye ait bilgiler için ödenen her nevi bedelleri kapsar.

4. Bir Âkit Devlet mukimi olan gayri maddî hak bedeli lehdarı bu bedelin elde edildiği diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette bulunursa ve söz konusu bedelin ödendiği hak veya varlık ile bu işyeri arasında önemli bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 noî fıkra hükümleri uygulama dışı kalacaktır. Bu durumda 7 noî madde hükümleri uygulanacaktır.

5. Bir Âkit Devletin kendisi, politik alt bölümü, mahallî idaresi veya mukimi tarafından ödenen gayri maddî hak bedelinin, o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, gayri maddî hak bedelini ödeyen kişi mukim olsun ya da olmasın, bir Âkit Devlette gayri maddî hak bedelini ödemeye neden olan hak veya varlık ile bağlantılı bir işyerine sahip olduğunda ve bu gayri maddî hak bedeli bu işyerinden kaynaklandığında, söz konusu gayri maddî hak bedelinin işyerinin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6. Kullanım, hak veya bilgi karşılığında ödenen gayri maddî hak bedelinin miktarı, ödeyici ve gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak miktara aştığında, bu madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilave ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Âkit Devletin mevzuatı uyarınca vergilendirilebilecektir.

MADDE 13 SERMAYE DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

1. 6 noî maddenin 2 noî fıkrasında tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar, bu varlıkların bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette bulunan işyerinin aktifine dahil menkul varlıklar ile bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette serbest meslek icrasında kullandığı sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar, bu işyerinin (yalnız veya bütün teşebbüsle birlikte) veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazançlar da dahil olmak üzere, diğer Devlette vergilendirilebilir.

3. Bununla beraber, 22 noî maddenin 3 üncü fıkrasında bahsedilen türden menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar, yalnızca söz konusu menkul varlıkların anılan madde gereğince vergilendirilebildiği Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

4. 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda belirtilenler dışında kalan bütün varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar, yalnızca elden çıkarmanın mukim olduğu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, diğer Âkit Devlette doğan ve bundan bir önceki cümlede bahsedilen sermaye değer artış kazançları, alış ve satış arasındaki süre bir yılı aşmadığı takdirde, bu diğer Âkit Devlette de vergilendirilebilecektir.

MADDE 14
SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ

1. Bir Âkit Devlet mukiminin meslekî faaliyetlerden ve bağımsız nitelikteki diğer faaliyetlerden elde ettiği gelir, bu kişinin diğer Âkit Devlette faaliyetlerini icra etmek için, sürekli kullanılabileceği bir sabit yere sahip olmaması şartıyla, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir. Bu türden sabit bir yere sahip olduğunda, yalnızca söz konusu sabit yere atfedilebilen gelir diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. «Meslekî faaliyetler» deyimi, özellikle bağımsız olarak yürütülen bilimsel, edebî, artistik, eğitici ve öğretici faaliyetleri, bunun yanı sıra doktorların, avukatların, mühendislerin, mimarların, dışçilerin ve muhasebecilerin bağımsız faaliyetlerini kapsamına alır.

MADDE 15
BAĞIMLI FAALİYETLER

1. 16, 17, 18, 19 ve 20 nci Madde hükümleri saklı kalmak üzere, bir Âkit Devlet mukiminin hizmet karşılığı elde ettiği ücret, maaş ve diğer benzeri menfaatler, hizmet diğer Âkit Devlette icra edilmedikçe, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir. Hizmet diğer Âkit Devlette icra edilirse, buradan elde edilen söz konusu gelir bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Aşağıda belirtilen durumlarda, 1 inci fıkra hükümlerine bakılmaksızın bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette bir hizmet ifası dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir.

a) Gelir elde eden kişi, bir takvim yılı içinde toplam 183 günü aşmayan bir süre veya sürelerle diğer Âkit Devlette bulunursa ve,

b) Ödeme, diğer Devlet mukimi olmayan bir kişi tarafından veya onun adına yapılırsa ve,

c) Ödeme, işverenin diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılmazsa.

3. 1 ve 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak, veya kara nakil vasıtalarında icra edilen hizmetler karşılığında elde edilen ücretler teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

MADDE 16
YÖNETİCİ İSTİHKAKLARI

Bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette mukim bir şirketin yönetim kurulu üyesi sıfatıyla aldığı primler, ikramiyeler, huzur hakları ve diğer benzeri ödemeler, bu diğer devlette vergilendirilebilir.

MADDE 17
ARTİST VE SPORCULAR

1. Tiyatro, sinema, radyo ve televizyon sanatçıları gibi profesyonel sanatçılar ile müzisyenlerin ve sporcuların, bu sıfatla serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri gelirler, 14 ve 15 inci madde hükümlerine bakılmaksızın, bu faaliyetlerin icra edildiği Âkit Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir sanatçının ya da sporcunun icra ettiği faaliyetlerden doğan gelir, kendisine değil de bir başka kişiye yönelirse, bu gelir 7, 14 ve 15 inci madde hükümleriyle bağlı kalmaksızın, sanatçı ya da sporcunun faaliyetlerinin icra edildiği Âkit Devlette vergilendirilebilir.

MADDE 18
EMEKLİ MAAŞLARI

19 uncu Maddenin 1 inci fıkrası hükümü saklı kalmak üzere, geçmiş bir hizmet dolayısıyla bir Âkit Devlet mukimi bir kişiye ödenen emekli maaşları ve diğer benzeri istihkaklar, sadece bu Devlette vergilendirilebilecektir.

MADDE 19
KAMU GÖREVLERİ

1. Bir Âkit Devletin kendisine, politik alt bölümüne, veya mahallî idaresine bir kamu görevi dolayısıyla herhangi bir gerçek kişi tarafından verilen hizmetler karşılığında, bu Âkit Devlet, politik alt bölüm veya mahallî idare tarafından sağlanan menfaatler, emekli maaşları da dahil, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. Bir Âkit Devletin kendisi, politik alt bölümü veya mahallî idaresi tarafından yürütülen ticarî faaliyetlerle bağlantılı hizmetler karşılığında sağlanan menfaatlara ve emekli maaşlarına 15, 16 ve 18 inci maddelerin hükümleri uygulanacaktır.

MADDE 20
ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLER

1. Bir Âkit Devletin vatandaşı olup, diğer Âkit Devlette yalnızca öğrenim veya mesleki yetişme amacıyla geçici olarak ikamet eden bir öğrenci veya stajyerin, geçim, öğrenim veya mesleki yetişme masraflarını karşılamak için, bu diğer Devletin dışındaki kaynaklardan gelen paralar, bu diğer devlette vergilendirilmeyecektir.

2. Aynı şekilde, bir Âkit Devletin vatandaşı olup, diğer Âkit Devlette yalnızca öğretim ve bilimsel araştırma yapmak amacıyla geçici olarak ikamet eden bir öğretmen veya öğretim üyesinin iki yılı aşmayan bir süre veya süreler için öğretim veya araştırma karşılığında, bu diğer devletin dışındaki kaynaklardan sağladığı paralar, bu diğer Devlette vergiden muaf tutulacaktır.

3. Bir Âkit Devletin vatandaşı olup, diğer Âkit Devlette öğrenimi veya mesleği ile ilgili uygulama alışkanlıkları kazanmak üzere, bir takvim yılı içinde 183 günü aşmayacak şekilde hizmet ifa eden bir öğrenci veya stajyerin eline geçen ücretler, bu diğer Devlette vergilendirilmeyecektir.

MADDE 21
DİĞER GELİRLER

1. Bir Âkit Devlet mukiminin; nerede doğarsa doğsun, bu Anlaşmanın daha önceki maddelerinde belirtilmeyen gelir unsurları, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir.

2. Her iki Âkit Devletin dışındaki kaynaklardan doğan gelir unsurları, yalnızca söz konusu geliri elde eden kişinin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilecektir.

MADDE 22
SERVET

1. 6 ncı maddenin 2 nci fıkrasında tanımlanan gay rimenkul mallardan teşekkül eden servet, bu malların bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir teşebbüse ait bir işyerinin aktifine dahil menkul mallardan veya bir serbest meslek faaliyetlerinde kullanılan bir sabit çalışma yerine ait menkul mallardan teşekkül eden servet, işyerinin veya sabit çalışma yerinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilir.

3. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte işlettiği gemi, uçak veya kara nakil vasıtaları ile söz konusu gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarının işletilmesine tahsis edilen menkul mallar yalnızca bu teşebbüsün kanunî merkezinin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirilebilecektir.

4. Bir Âkit Devlet mukiminin servetinin bütün diğer unsurları, sadece bu Devlet'te vergilendirilir.

MADDE 23
ÖNLEME YÖNTEMLERİ

1. Türkiye'nin bir mukimi, bu Anlaşma hükümleri uyarınca Ürdün'de vergilendirilebilen bir gelir elde ettiği veya servet sahibi olduğu takdirde, Türkiye, Ürdün'de ödenen bu vergiye eşit bir miktarı, bu kişinin geliri veya serveti üzerinden ödeyeceği vergiden mahsup edecektir.

Bununla beraber söz konusu mahsup, Ürdün'de vergilendirilebilen gelir veya servet için mahsupdan önce hesaplanan vergi miktarını aşmayacaktır.

2. Ürdün mukimlerinin bu Anlaşma hükümleri uyarınca Türkiye'de vergilendirilebilen gelir ve servetleri dolayısıyla Türkiye'de ödedikleri vergiler, Ürdün'de vergileme yönünden, söz konusu gelir veya servete ilişkin vergiden mahsup edilecektir.

MADDE 24
AYRIM YAPILMAMASI

1. Bir Âkit Devletin vatandaşları diğer Âkit Devlette o Devletin vatandaşlarının aynı koşullarda karşı karşıya kaldıkları veya kalacakları vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

2. Bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette sahip olduğu bir işyeri, bu diğer Devletin aynı faaliyetleri yürüten bir teşebbüsüne göre daha az lehe bir vergilemeyle karşı karşıya kalmayacaktır.

3. Bir Âkit Devletin, diğer Âkit Devletin bir veya birkaç mukimi tarafından, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, kısmen veya tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen teşebbüsleri, ilk bahsedilen Devlette, benzeri teşebbüslerin tabi oldukları veya olacakları vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

4. Bu maddenin hükümleri, bir Âkit Devletin kendi mukimlerine şahsî ve ailevî durumları dolayısıyla uyguladığı şahsî indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini diğer Âkit Devlet mukimlerine de uygulama zorunda olduğu yönünde anlaşılmayacaktır.

MADDE 25
BİLGİ DEĞİŞİMİ

1. a) Âkit Devletlerin yetkili makamları gerek bu Anlaşma hükümlerinin, gerekse iç mevzuatlarının işlerlik kazanabilmeleri için ihtiyaç duyulan bilgileri, iç mevzuattaki vergileme bu Anlaşma ile uyum halinde olduğu sürece, değişime tabi tutacaklardır.

b) Bu şekilde değişime tabi tutulan bütün bilgiler gizli tutulacak ve ancak, bu Anlaşmada belirtilen vergilerin tahakkuk veya tahsilleriyle veya bu hususlardaki şikâyet ve itirazlara bakmakla görevli kişi veya makamlara ve bunun yanısıra yukarıda bahsedilen vergilere ilişkin cezaî kovuşturmalar için adli makamlara verilebilecektir.

2. 1 inci fıkra hükümleri, hiçbir surette Âkit Devletlerden birini :

a) Kendinin veya diğer Âkit Devletin mevzuatına veya idarî alışkanlıklarına uymayacak idarî önlemler alma;

b) Kendinin veya diğer Âkit Devletin mevzuatı veya normal idarî işlemleri çerçevesinde elde edilemeyen bilgileri sunma;

c) Herhangi bir ticarî, sınai, meslekî sırrı veya ticarî işlemi aleni hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine aykırı düşen bilgileri verme;

Yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

MADDE 26
İDARİ YARDIMLAŞMA

1. Âkit Devletler, 2 nci madde kapsamına giren vergilerin asıllarının, zamlarının, eklerinin, faizlerinin, giderlerinin ve ceza hukuku sınırlarına girmeyen para cezalarının tebliğ ve tahsili amacıyla karşılıklı yardımlaşmayı taahhüt ederler.

2. Bir Âkit Devletin yetkili makamının talebi üzerine diğer Âkit Devletin yetkili makamı, kendi Devletinde yukarıda bahsedilen vergilerin tebliğ ve tahsiline uygulanan mevzuat hükümlerini dikkate almak suretiyle, birinci fıkrada belirtilen ve ilk Devlette tahsil edilebilir hale gelmiş olan kamu alacaklarının tebliğini ve tahsilini sağlayacaktır. Bu alacaklar, kendisinden talepte bulunulan Devlette hiçbir öncelik kazanmayacak ve bu Devlet, talepte bulunan Devletin mevzuatının müsaade etmediği hiçbir icraî tedbiri alma yükümlülüğü altında tutulmayacaktır.

3. 2 nci fıkrada belirtilen talepler, icraî belgelerin resmî bir örneği ile desteklenecek ve eğer gerekiyorsa mahkeme kararının resmî bir örneği de eklenecektir.

4. Bir Âkit Devletin yetkili makamı haklarını güvence altına almak amacıyla, henüz itiraz yolu açık bulunan kamu alacakları için de, diğer Âkit Devletin yetkili makamına başvurup, bu diğer Devletin mevzuatında öngörülen koruma tedbirlerinin alınmasını isteyebilir; bu tedbirler için de 1 - 3 üncü fıkra hükümleri uygulanabilir.

5. 25 inci maddenin 1 inci fıkrasının (b) bendi, kendisinden talepte bulunulan Devletin yetkili makamına, bu maddenin bundan önceki fıkralarının uygulanması dolayısıyla sunulan bütün bilgilere de aynen uygulanacaktır.

MADDE 27
KARŞILIKLI ANLAŞMA USULÜ

1. Bir Âkit Devlet mukimi, Âkit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, durumu mukimi olduğu Âkit Devletin yetkili makamına sunulabilir.

2. Yetkili makam, itirazı haklı bulmakla beraber kendisi uygun bir çözüme ulaşamadığı takdirde, bu Anlaşmaya ters düşen bir vergilemeyi önlemek için, diğer Âkit Devletin yetkili makamı ile karşılıklı anlaşmaya gayret sarf edecektir.

3. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulamasından kaynaklanan her türlü güçlüğü ve tereddüdü karşılıklı anlaşmayla çözmek için gayret göstereceklerdir.

4. Âkit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralarda belirtilen türden bir anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle doğrudan doğruya haberleşebilirler. Anlaşmaya varabilmek için sözlü görüş alış - verişi gerekli görüldüğünde, bu görüşme Âkit Devletlerin yetkili makamlarının temsilcilerinden oluşan bir komisyonda yürütülebilir.

MADDE 28
DİPLOMASI VE KONSOLOSLUK MEMURLARI

Bu Anlaşma hükümleri, diplomasi ve konsolosluk memurlarının, gerek Devletler hukukunun genel kurallarına, gerek özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarını etkilemez.

MADDE 29
YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Anlaşma onaylanacak ve onay belgeleri en kısa zamanda teati edilecektir.
2. Anlaşma, onay belgelerinin teatisinden sonra yürürlüğe girecek ve hükümleri :
 - a) Türkiye'de, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen yılın 1 Ocak günü başlayan veya daha sonra başlayan her vergilendirme dönemine ilişkin vergilere;
 - b) Ürdün'de, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği yılı izleyen yılın 1 Ocak günü başlayan veya daha sonra başlayan her vergilendirme dönemine ilişkin vergilere uygulanacaktır.

MADDE 30
YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

Bu Anlaşma, Âkit Devletlerden biri tarafından feshedilinceye kadar yürürlükte kalacaktır. Âkit Devletlerden her biri Anlaşmayı, her takvim yılının bitiminden en az altı ay önce diplomatik yoldan fesih ihbarnamesi vermek suretiyle feshedebilir. Bu durumda Anlaşma :

- a) Türkiye'de fesih ihbarnamesinin verildiği yılı izleyen yılın 1 Ocak gününden veya daha sonra başlayan her vergilendirme dönemine ilişkin vergiler için,
- b) Ürdün'de fesih ihbarnamesinin verildiği yılı izleyen yılın 1 Ocak gününden veya daha sonra başlayan her vergilendirme dönemine ilişkin vergiler için hüküm ifade etmeyecektir.

Bu hususları teyiden, iki Devletin tam yetkili temsilcileri, işbu Anlaşmayı imzaladılar ve mühürlerini vazettiler.

Amman'da 6 Haziran 1985 tarihinde her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde düzenlenmiştir. Türkçe ve Arapça metinlerin farklı tercüme edilmesi halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA
REŞAT ARIM
Türkiye Cumhuriyeti
Amman Büyükelçisi

HAŞİMİ ÜRDÜN KRALLIĞI HÜKÜMETİ
ADINA
SALMAN M. TRAWNEH
Maliye Bakanlığı Gelir Vergisi Dairesi
Genel Müdürü